

SZATHMÁRI ISTVÁN

Ennyi az egész

Megyek haza, vagy inkább csak érkezem. Bonyolult, nehéz definiálni. Nem világos, mintha valaha is az lenne akár, akárha át lehetne látni mindezt, logikusan, nyersen, érzelem, hangulat nélkül, mint valami sebész a villogó, csillogó szikével, úgy belemártózni a tárulkozó húsba, akárha az egy tál remegő kocsonya lenne, őszi vagy tavaszi szagokkal?, felejt az ember, sebesen, igen, szóval visz a vonat, visz magával az ismerős tájra, de hát ez is az, ez, itt, ami mögöttem marad; zavaros minden, ebbe születünk, vagy ezt húzták ránk?, kinézni lehetne, akár állandóan is, mégis ülök magamba roskadtan, súlyosan, nehéz a fej, a kéz, a derék, és hát persze, ami eszembe jut, még lekerülök a piszkos padlóra, a rázkódó üvegek közé. Nők, férfiak lépnek a kupéba, kéri a zöld, sárga flaskókat, hisz úgyse kell már, megittunk mindent, hatalmas szatyrokkal háznak, gyűrtött arcuk pirul, de nem attól, attól, hisz megszokták ezt, így van és kész, ez a természetes, így kellene nekem is, magától értetődően, lezseren, bámulni kifelé, vagy csak egy pontra odabenn, esetleg cikázni, jókedvvel, kedélyesen, de hát persze, hogy nem megy, nem sikerül, ólomból van a világ, zakatol, ver a vonat, akár valami visszatérő ima, körkörös révület, rohangálnak a fák, a házak, ha mégis kipillantok, arra nézek, mint nehéz, súlyos vízből előbukkanó, látom a barna földeket, azt a pár jószágot egészen messze, a szakadozó eget, és hogy lassan sötét lesz immár és kigyúlnak a fények, puhán, finoman.

A zsákban lapulnak a dolgok, azok, melyek *itt* vannak, és *ott* nincsenek, már látom, amint apám kinyitja az ajtót, fáradtan mosolyogva, és amikor pakolni kezdek, mondja, hogy minek, és anyámat is látom, és csend lesz, hosszú, hosszú csend.

Kint esik az eső. Zörög a csatornában a víz. Úszik a sok-sok szemét lefelé az utcán, le-le a Kiserdő felé, ahol mint gyerek, rémülten, de tele izgalommal lapultam a sűrű bokrokban, várva, áhítva a pillanatot, hogy hátha lesz már valami, látom azt, mit soha még, csak úgy halványan tudtam elképzelni, mi is lenne az, meg hogyan is nézne ki, tíz már elmúltam, vagy lehet, hogy tizenkettő is, fölöttem kacskaringós ágak, majd a tölgyek koronája, na meg persze a hatalmas ég, ki gondolhatta volna akkor, hogy mindez valamikor nem lesz/lehet az enyém, olyan logikus volt ott lenni, magaménak tudni, feküdni az éves avaron, visszafojtott lélegzettel, hogy igen, jönnek már, és elébem fekszenek, a finom, puha fűbe. De most nincs avar, bokor és fű, csak szemét, gondolom, pedig nincs így, illetve másképp is van, de nem tehetek róla, az idő, a világ, a háború mindent bemocskolt, nem tudom úgy látni a dolgokat, ahogy magukban vannak, akár valami kormozott üvegen keresztül néznék mindent, mint annak idején, amikor bekövetkezett a napfogyatkozás, ki-kilestem ugyan a sötét mögül, de csak egy hajszálnyira, és már buktam is vissza, a megnyugtató koromba, akkor az volt, és talán most is az? jobb így, jobb?, hogy csak az üledéket látom, jobb nekem? Szóval zuhog az eső, a kályha már meleg, a kis szobában meg továbbra is csend, dehogyan akartam így, ez nem lehet igaz, látom a fényeset is, hát persze, de nem sokáig az, nem lehet.

Mintha megvadult volna ez a vonat. Rázkódik, fetreng, tajtékszik, habzik a szája, tán ostorral csapdossák láthatatlan, szőrös kezek, még kisiklik, gondolom rémülten, kivágódik a sötét földekre, üszkös talpfákat hagyva maga után, és kiáltást fel az égbe.

Gurulnak a föntmaradt üvegek, az egyik sarokból a másikba, hangosan, ricsajosan, még majd leesik a zsák, nézek fel hirtelen, akárha viharba keveredett hajó volnánk, hatalmas, rojtos hullámok közepette, apámékkal utaztunk egyszer így, anyám a kishajó mélyében várt, várta, hogy elmúljék mindez, mint egy álom, én fönn apámmal a fedélzeten, leszakad az ég, ismételtettem, elsüllyedünk, csuromvizesek voltunk, de itt mégis jobb, habzott, kegyetlenkedett ez a máskor oly fényes, szelíd víztömeg, mi bújt belé, mi, kérdeztem többször is, a bűneim jutottak eszembe, hátha emiatt, miattuk Istenem, apám kiabálni kezd, ember a vízben, ember a vízben, a kapitány odajön, a hajó lassít, majd megáll, közben már az égre buknak a hullámok, egy szürke fej tűnik fel hirtelen, de hisz minden az, majd eltűnik, majd újból fönn, akár valami labda, ide-oda hánykolódik. Sárga gumiöv repül a levegőben, utána száll a kacskaringós kötél, ázott emberke kerül közénk, arcán már a halálfélelem sem látszik.

És utána, mikor partot értünk, nagyon meleg lett. Egy kis fenyesen haladtunk át. A föld vörösen izzott, kabócák ciripeltek megállás nélkül, az ég kékje szinte lefolyt a fákra, anyám egészen elől, fürdőruhában, én apámmal hátul, és akkor apám mondott valamit, amitől anyám, mivel meghallotta, nagyon mérges lett, olyan dombfélére értünk, alattunk a most már teljesen meghunyászkodott tenger, fejünk fölött a súlyos, citromsárga nap, én nem értettem semmit, nyár volt, nekem elég volt ez a tudat.

Pár napra rá a tengeri kisvárosban, este a korzón feltűnt az a vékonyka, vézna ember, hadonászva mesélt a társainak, talán még mindig a fuldoklást, a küzdelmet, a gondviselést magyarázza, mint az a valaki, akinek csak egyetlenegy élmény adatott, legyen az élet vagy halál. Hisz a halálról is írnak, beszélnek oly sokan. Vagy mást se teszünk? Az a tenger nekem nagyon tetszett. Hisz mindegyik szép, de akkor az volt az igazi, a strandon finom homok, sok napbarnította ember, az átlátszó vízben mesebeli lények élnek, ha közel hajolok a felszínhez, láthatom, hogyan történik mindez, ha akarom, apámmal kagylókat keresünk a mélyben, kinn a napon megnyílnak, akár... de azt a nyílást akkor még nem ismerem, úgy igazából, és kilátszik a rózsaszín kis testük, egy idevalósi lány elkérte tőlünk, mint valami apró nyelv, és megette jókedvvel, csak néztük, és később meséltünk róla. Igen, a tenger, minden tenger most nagyon hiányzik, ilyen messze még sohase volt, robog a vonat a sötétben. Előbb-utóbb úgyis megáll.

Az állomás kopott és kihalt. Csak elvétve világít egy-egy lámpa. Mintha nem is ebből a világból lenne. De nagyon is ebből, döbbenek meg. Odább emberek feküsznek a padon. Szatyrok, foltos zsákok körülöttük. Istenem, milyen gyorsan változik a világ. A városban idegen hangok, a régi, ismerős épületeket valami kimondhatatlan szomorúság lengi körül.

És igen, esik az eső. A kis szobában halljuk a csatornában vergődő vizet. A háló jut eszembe és a hal. De az sincs már. Apám hiába pecázott a nyáron. Csak néha egy nyeszlett kárász. A társak is eltűntek, kidőltek. Ásítózó, piszkos tó. Ez maradt. Jártam a parton. De nem keresek semmit. Ne csináljam ezt!

Majd vissza. Vagy inkább el. A nagyváros kedélyesen fogad. Százarca csodás. Hát mi bajom nekem? Meleg és fény. És filmek, filmek egymás után. Mehetek egyedül az utcán, és senki se lát.

De..., mondanám, hisz mondom. Ennyi az egész.